

KESKKONNAAMET

Keskkonnakaitse lubade muutmine ning nõuded MCP valguses

Dagmar Undrits

KeA välisõhu peaspetsialist

Tallinn, 18.09.2023

Lubade muutmise nõue

- KeMi 2017. a määrusest nr 44:
  - Õhusaasteload ja keskkonnakompleksload, milles kajastatakse olemasolevat keskmise võimsusega põletusseadet, mis on võetud kasutusele enne 2018. aasta 20. detsembrit, või mis on väljastatud enne 2017. aasta 19. detsembrit, viib loa andja käesoleva määruse nõuetega vastavusse:
    - 1) 2024. aasta 1. jaanuariks, kui tegemist on keskmise võimsusega põletusseadmega, mille soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on suurem kui 5 MWth;
    - 2) 2029. aasta 1. jaanuariks, kui tegemist on keskmise võimsusega põletusseadmega, mille soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on 1 MWth või suurem ja 5 MWth või väiksem
- KeA hindas aruannete ja lubade baasil, keda see nõue võiks puudutada ja saatis 2023. a alguses kirja palvega esitada loa muutmise taotlus (tähtaeg 2. mai 2023).
  - Välja jäeti need, kes ilmselgelt määruse reguleerimisalasse ei kuulu, nt kuivatid, ABT.
    - Põletusseadmed, mis nt soojendavad läbi soojusvahetuspinna termaalõli, et selle kaudu omakorda anda sooja mingile protsessile, kuuluvad määruse reguleerimisalasse.

Mida on vaja LHKs/taotluses muuta

- Loa muutmise eelduseks on antud juhul loa muutmise taotlus (edaspidi ka taotlus), mille esitab käitaja.
- Taotluses tuleb kindlasti:
  - esitada andmed iga keskmise võimsusega põletusseadme ja selles kasutatavate kütuste kohta;
  - hinnata vastavust heite piirväärtustele eraldi iga põletusseadme ja kütuse puhul
  - ning sätestada, kuidas hakatakse tulevikus kontrollima heite piirväärtusele vastavust.
- Kuna LHK on loa lisa ja aastatega on muutunud õigusruum, võib vajalik muutus võib olla laiem.
  - Keskkonnakaitseloa muutmise taotlus peab vastama kõikidele asjakohastele kehtivatele õigusaktidele ning kajastama kogu käitises toimuvat või planeeritavat tegevust tervikuna.
  - Load, mis on aga välja antud enne vastavate õigusnormide muudatuste jõustumist (enne 2020. a) ning mida pole vahepeal muudetud, ei pruugi täies mahus enam kehtivatele nõuetele vastata.

KOTKASE taotluse vormid

- Muutused teatud vormid, lisandus eraldi tabel MCP piirväärtuste kajastamise tarbeks.
- Muudatused seonduvalt MCP andmetega (vorm 5.2. ja 5.4.7.1.):
  - juba menetluses oleva taotluse korral andmeid uuesti esitada ei ole vaja (st ei nõua taotluse korrigeerimist juhul, kui eelmine taotluse versioon vastas selles osas nõuetele)
  - ülevaatamise staadiumis taotlus, mis laekus enne 1.07.2023
    - kui taotlus on nõuetekohane muus osas (st vastas enne 1. juulit 2023 kehtinud nõuetele), siis ei ole vaja taotlust korrigeerida
    - kui taotlust on vaja korrigeerida ka muus osas (ei vastanud nõuetele ka enne 1. juulit 2023), siis palume ühtlasi sama kirjaga korrigeerida ka vormi 5.2. ja täita vorm 5.4.7.1. (kui asjakohane)
  - alates 1.07.2023 esitatud esmataotluse korral on vaja täita vormi 5.2. ja 5.4.7.1. uue korra järgi

Praktikas tekkinud küsimused

- Üldised andmed (vorm 5.2.) tuleb esitada kõikide MCPde kohta.
- Piirväärtuste andmed (vorm 5.4.7.1.) tuleb esitada täna olemasolevate üle 5 MWth seadmete korral,
  - ka nende üle 5 MWth seadmete korral, millele on antud üleminekuaeg ja piirväärtused hakkavad kehtima alles 01.01.2030
  - ja loomulikult kõikide uute seadmete korra.
- Palun olla tähelepanelik, määruses 44 on väga palju erandeid!
- Piirväärtusi kajastavat tabelit ei ole aga vaja täita keskmise võimsusega seadmete korral, millele piirväärtust ei kohaldata (kunagi) - kuni 500 h/a (erandkorras ka 1000 h/a) töötavad seadmed.
- Lisaks ei pea piirväärtuste tabelis kajastama hetkel veel olemasolevaid põletusseadmeid, mille võimsus on 1-5 MWth, kuna nende osas on määrus 44 ette näinud eraldi rakendussätte ja need korrigeeritakse eraldi enne aastat 2029.

Praktikas tekkinud küsimused

- Kuidas leida prognoositav kontsentratsioon?
  - Võib näiteks teha põletusseadme/püüdeseadme tootnud tehase poolse dokumentatsiooni alusel (eelistatud).
  - Võib loomulikult ka mõõta.
  - Arvutamiseks ei ole otseselt ühest meetodit kehtestatud, võib kasutada vastavas määrides toodud eriheiteid (või muid).
  - Piirväärtuste omavoliline taandamine heite kontsentratsiooniks ei ole aga õige lähenemine, kuna see on lihtsalt piirväärtuse teisele kujule viimine. See ei arvesta põletusseadme spetsiifikat piisavalt ning seetõttu annab moonduvad pildi võimalikust tegelikust olukorrast.
    - Sellisel juhul võib jääda märkamata potentsiaalne probleem, millega saaks proaktiivselt tegeleda ja luuakse vale arusaam teistele menetlusosalistele.
  - Piirväärtuste taandamine kontsentratsiooniks on tinglikult võimalik vaid siis, kui selline lähenemine on lubatud (garanteeritud) seadme tootja poolt, kes tagab (dokumenteeritult), et seadmest tulenev heide jääb alla teatud kontsentratsiooni.
- [KeA Kodulehel](#) on ka juhend: MCP juhend kliendile

Muutmise menetluste seis täna

- KeA 2023. a alguse hinnangu alusel oleks vaja aasta jooksul muuta üle 60 loa
  - Eelmise nädala seisuga muudetud 15 luba
  - Taotlus esitatud veidi alla 30 käitise poolt (v.a need, kellel luba juba muudetud)
- Seega enamused on taotlused esitanud, kuid mõnel veel esitamata.
  - Menetluse aeg on tavapäraselt kuni 3 kuud.
  - Seega: juba hakkab kiire!!!

Avatud või mitteavatud menetlus?

- Keskkonnakaitseluba võib muuta avatud või mitteavatud menetlusena.
- Avatud menetlus on tavapärane, mille eest võetakse riigilõivu ja mille tähtaeg on 3 kuud (6 kuud kompleksloal), kaasatakse ka nt piirinaabrid.
  - See on vaikimisi iga loa muutmine.
- Mitteavatud menetluse eest ei pruugita küsida riigilõivu (oleneb olukorrast) ja tähtaeg on 1 kuu (keskkonnaloal). Üldjuhul kaasatakse vaid KOV.
  - Saab rakendada, kui muutmise ja/või käitise mõju on väike. Nt vaja uuendada loal vaid MCP andmeid (eeldab mh, et on luba antud või muudetud peale 2019. a).

Heite prognoositav kontsentratsioon ja piirväärtused

- Prognoositav kontsentratsioon annab indikatsiooni, kas põletusseadme puhul on ohtu piirväärtuste ületamise osas, kuid ei ole tõendus piirväärtustele vastavuse või mittevastavuse kohta.
  - Kui taotlusest tuleneb, et heite kontsentratsioon võib olla üle piirväärtuse, siis loa andmist see otseselt ei takista, kuid käitaja peab sellele kindlasti tähelepanu pöörama ning meetmete mõtlema hakkama.
- Määruse 44 kohaselt tõendatakse heite piirväärtustele vastavust määruse 3. lisa I osas sätestatud mõõtmiste alusel. Väaveldioksiidi heite piirväärtustele vastamise tõendamiseks võib kasutada ka atmosfääriõhu kaitse seaduse § 107 nõuetele vastavat heite määramise metoodikat.
  - Seega asjaolu, kas põletusseadme korral on lõpuks tagatud heite piirväärtus, selgub alles esimese vastava seire läbiviimise järel.

Seirenõuded loal

- Esimesed mõõtmised tuleb teha 4 kuu jooksul loa muutmisest (uue seadme korral andmisest/käitamise algusest),
  - siin ei saa KeA kaalutleda ega midagi muud otsustada, sest määrus (direktiiv) ei jäta selleks ruumi.
- Ka need põletusseadmed, millele piirväärtused ei kehti, peavad seirama COd.
- Mõõtmiste sagedused on erinevad, sõltuvalt võimsusest või töötundidest, kuid KeAl ei ole siinkohal kaalutusruumi.
- Seirata tuleb kõige saastavama kütuse heidet.
  - Kui seda seireperioodil ei kasutatud, siis selle kütuse heidet, mida kasutati.
  - Võib olla ka erandeid (nt seirata „tavapärasest“ kütust ja kui kasutati saastavamat reservkütust, siis see lisaks seirata).

Mis siis saab, kui ei saa tähtaegselt mõõdetud?

- Loaga sätestatud tähtaegu ei saa pikendada, kuna need tulevad määrusest.
- Kui selgub, et tähtaegselt mõõta ei õnnestu, siis anda sellest teada loa haldurile koos põhjuse ja eeldatava mõõtmise ajaga.
- Kui esineb objektiivne põhjus (käitis ei töötanud, labor ei tulnud) arvestame seda võimalusel oma menetlustes.
  - Kuid mõõtmised tuleb siiski esimesel võimalusel ära teha, sest tegemist on loa/määruse nõuete rikkumisega.
- Mitte jätta mõõtmiste tellimine viimasele minutile! Kindlam planeerida aasta (kütteperiood) ette.

Mis siis saab, kui seire näitab piirväärtuse ületamist?

- Tegevus tuleb viia nõuetele vastavaks esimesel võimalusel.
- Selleks küsib KeA nn meetmete kava.
- Meetmete rakendamise tähtaeg peab olema võimalikult vara.
- KeAl on võimalus alata ka rikkumise menetlus, aga see pole eesmärk omaette.
- Igal juhul järgneb varem või hiljem loa muutmine ja meetmed kantakse loale, misjärel need muutuvad kohustuslikeks.

Mis peab olema meetmete kavas?

- Meede, mida loa omanik plaanib rakendada;
- Meetme efektiivsus (ja algandmed/põhjendus, millele see tugineb);
- Saasteainete kontsentratsioon heites peale meetme rakendamist;
- Meetme tähtajad.
- Meetmete sisulise hindamise käigus vaatame, kas meede on asjakohane, kas tagab piirväärtuse (on piisavalt tõendatud, nt seadme tootja dokumentatsiooniga kaudu), tähtaeg oleks adekvaatne (võimalikult ruttu).
- Kava võib olla juba tegelikult ka loa muutmistaotluse formaadis.

KESKKONNAAMET

Täna!

Keskkonnaameti üldkontakt

info@keskkonnaamet.ee | 662 5999

Keskkonnarikkumisest või erijuhtumist
teata riigiinfo telefonile **1247**

Jälgi meid:

keskkonnaamet.ee

